

СЕКЦІЯ 3. Традиції та перспективи навчання іноземних студентів у ЗВО України та світу

Андрєєв-Сичок Денис

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)

Наукова керівниця – к. філол. н. доц. Глінка Н. В.

УКРАЇНСЬКА МОВА У ПРИЗМІ ДІАЛОГУ КУЛЬТУР

Українська мова є фундаментальним елементом ідентичності української нації та перебуває в активному розвитку й поширенні за межами України. Розвиток української мови за кордоном тісно пов'язаний з діалогом культур. Мова є не лише засобом комунікації, але й носієм цінностей українського народу та історії. Її поширення сприяє не тільки розвитку української мови, а й розвитку всієї України на різних рівнях, зокрема, у дипломатичних відносинах, а також підтримці культурних традицій української діаспори.

Мета роботи полягає у дослідженні особливостей розвитку та поширення української мови в контексті міжкультурного діалогу.

У сучасному світі глобалізації та посилення міжкультурних зв'язків питання поширення мов за межами їхнього національного контексту набуває особливої уваги. Мова є не лише засобом спілкування, а й інструментом мислення, самовираження, носієм історії та ідентичності, тому її розвиток за межами України є дуже важливим і складним завданням.

Розвиток української мови є багатогранним процесом, що залежить від цілого ряду факторів, включаючи історичні зв'язки, міграційні процеси, політичні відносини, через що важливо правильно виокремити

пріоритети у поширенні української мови. Філологічний аналіз вивчення української мови в іноземних навчальних закладах, центрах україністики та серед української діаспори виявляє як значний інтерес до неї, так і певні виклики, які треба враховувати й намагатися вирішити.

Українська мова є однією з 30 найпоширеніших мов у світі, є державною мовою в Україні та використовується українськими меншинами у багатьох країнах, а також є відображенням української нації для інших країн світу. Люди з різних куточків світу дізнаються про українську мову і починають нею цікавитися, що свідчить про зростання міжнародного інтересу до України. Знайомство з українською мовою дає змогу громадянам інших країн сформуванню власне, більш об'єктивне уявлення про країну та її народ, тобто вивчення української мови допомагає зруйнувати деякі стереотипи, які можливі щодо України.

Важливим елементом у поширенні української мови є діалог культур: участь українських центрів, організація мовних курсів при посольствах та навчальних закладах, проведення культурних заходів у інших країнах сприяють знайомству іноземців з українською мовою та культурою. Також для цього активно використовують новітні технології, що спрощують процес вивчення української мови для іноземців, зокрема, соцмережі, YouTube, онлайн-курси тощо. Це значно спрощує доступ до україномовного контенту для людей у різних країнах світу, а також дає можливість будь-де і у будь-який час дізнаватися щось нове про Україну.

Окрім звичайного надання інформації про українську мову, подекуди можна зацікавити іноземців при вивченні української мови, наприклад, поясненням деяких слів, що мають в Україні особливий сенс. Наприклад, коли українці кажуть про рушник, то дуже цікавим є те, що для нас це не лише тканина, а символ матеріальної та духовної культури і має глибоке історичне коріння. Таким чином, окрім вивчення української мови у громадян інших країн з'являється можливість одразу дізнатися й про українську культуру та традиції.

Важливим аспектом у поширенні української мови є співпраця України з різними міжнародними організаціями та інституціями, що зацікавлені у цьому процесі та активно допомагають розвивати українську мову. Про це навіть вказано у статті 3 Закону про державну мову, а саме про те, що одним з його завдань є сприяння вивченню української мови в Україні та за кордоном, поширення української мови у світі, сприяння в задоволенні мовних потреб закордонних українців і громадян України, які проживають або тимчасово перебувають за межами України.

Прикладом співпраці є Конвенція про збереження нематеріальної культурної спадщини від 2003 р., до якої Україна приєдналася у 2008 році. У цій Конвенції сформовано п'ять основних категорій нематеріальної культурної спадщини, а до одного з них включено усні традиції та форми вираження, включаючи мову як засіб передачі нематеріальної культурної спадщини, що означає не лише конкретні усні традиції, але й сама мова, як засіб спілкування і передачі цих традицій, знань, цінностей та культурної ідентичності.

Не менш важливим є і аналіз методик викладання української мови для іноземців, враховуючи лінгвістичні та культурні особливості тих, хто вивчає українську мову у інших країнах світу. Також, важливим є дослідження мотивації до вивчення української мови в різних країнах, особисту зацікавленість людей: розуміння між власним бажанням людей вивчати українську мову чи певною необхідністю. Ще треба додати про те, що важливим є якісні переклади української літератури, наукових робіт та іншої української творчості на інші мови світу, що дасть можливість іноземній аудиторії познайомитися з українською культурою.

Треба зазначити, що викладання української мови для іноземців повинно бути розраховане саме на них, враховуючи певні особливості культури країни, у якій пропонують вивчати українську мову, надаючи можливість іноземцям спробувати зрозуміти українські традиції не змінюючи власних. Зокрема, ні у якому разі не можна нав'язувати якісь

українські традиції, якщо у якійсь з країн, наприклад, певні дії заборонені.

Не менш важливим є розуміння того, що, в першу чергу, для іноземців вибір вивчати українську мову повинен бути самостійним, не можна примушувати чи нав'язувати їм вивчення української мови. На сьогоднішній день у багатьох країнах світу неодноразово чули про українську мову, традиції та культуру, але доволі мало тих, хто дійсно вирішив хоча б спробувати більш детально дізнатися про це чи почати вивчати українську мову, а, отже, важливо пропонувати та показувати іноземцям, що це не складно та доволі цікаво. Поширення української мови сприяє не лише міжкультурному діалогу, а й розвитку міжнародних відносин, торгівлі та ін.

Отже, розвиток та поширення української мови в іноземних країнах є складним, але важливим процесом, який потребує активної участі звичайних українців, а також філологів. Новітні технології допомагають спрощувати процеси викладання української творчості та її поширення у всьому світі, що робить нашу, наприклад, літературу ще більш відомою. Зокрема, важливим залишається і звичайне спілкування між людьми, що сприяє міжкультурному діалогу та передачі українських традицій у різні країни.

Українська мова займає за кількістю її носіїв, відповідно до різних джерел, 25-те або 22-е місце у світі, а загалом у світі, за різними оцінками, українською мовою говорить від 41 до 45 млн осіб й ця кількість збільшується, що свідчить про активний розвиток української мови у світі. Але, навіть враховуючи це, не можна зупиняти процес поширення та розвитку української мови, необхідно продовжувати створювати нові варіанти викладання української мови для іноземців та заохочувати їх до вивчення нашої мови. І у всьому цьому процесі аж ніяк не обійтися без філології, оскільки саме вона відіграє ключову роль у лінгвістичних та соціокультурних аспектах цього процесу, а при підтримці цього процесу від українців, з боку державних та громадських організацій можна досягти

таких результатів, що весь світ буде знати про українські традиції, нашу мову та наші культурні цінності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Інститут історії України. УКРАЇНСЬКА МОВА. URL: <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe>.
2. Міністерство закордонних справ України. Участь України у діяльності ЮНЕСКО. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/yunesko/uchast-ukrayini-u-diyalnosti-yunesko>.
3. Найпопулярніші, найважчі та найлегші мови світу: місце української мови | <https://zolochiv.net/>. URL: <https://zolochiv.net/naypopuliarnishi-nayvazhchi-ta-naylehshi-movy-svitu-mistse-ukrainskoi-movy/>.
4. Постійне представництво України при ЮНЕСКО. URL: <https://unesco.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/elementi-ukrayinskoyi-kulturi-u-reprezentativnom-spisku-nematerialnoyi-kulturnoyi-spadshchini-lyudstva>.
5. Уповноважений із захисту державної мови. URL: <https://mova-ombudsman.gov.ua/news/poshyrennia-ukrainskoi-movy-u-sviti-odne-z-holovnykh-zavdan-zakonu-pro-derzhavnu-movu>.